

SAMEN WESTERKWARTIER MAKEN!

**Coalitieakkoord gemeente
Westerkwartier 2019-2022**

24 december 2018

Inhoud

Voorwoord	4
Inleiding	5
Wij zijn er voor u!	7
Sociaal Westerkwartier	8
Eigen Westerkwartier	10
Ondernemend Westerkwartier	12
Zelfbewust in de regio	14
Degelijk financieel	15
Samen	17
Portefeuilleverdeling	19

Voorwoord

Wij zijn klaar voor de nieuwe gemeente Westerkwartier!

Een nieuwe gemeente met potentie, een gemeente die meer is dan de optelsom van de voormalige gemeenten. Wij hebben vertrouwen en zin in de nieuwe gemeente, waar we graag samen met inwoners, organisaties en bedrijven aan willen bouwen. Het kernthema van onze gemeente is noaberschap. Wij willen het beste van wat ons hier in het Westerkwartier onderscheidt van veel andere Nederlandse gemeenten naar boven halen en behouden. Dat is dat we hier gemoedelijk met elkaar omgaan, onszelf redden en naar elkaar omzien als het nodig is. Daar hoort ook bij dat we vooruit willen en ondernemend zijn en dat we elkaar weten te vinden als het nodig is en de handen uit de mouwen willen steken. In onze gemeente staan de inwoners centraal.

Woensdag 21 november 2018 hebben onze inwoners voor de eerste keer kunnen stemmen voor de gemeenteraad van onze mooie gemeente Westerkwartier. Daarna hebben we verkend met welke partijen we een verbindend, breed en stabiel college kunnen vormen. Na twee gespreksrondes zijn we uitgekomen bij een brede coalitie van VZ Westerkwartier, ChristenUnie, CDA en PvdA. Wij zijn van mening dat we hiermee een afspiegeling van de samenleving vormen en veel stromingen in onze gemeente vertegenwoordigen. Dit coalitieakkoord is ook een handreiking naar de

gemeenteraad. Wij vertrouwen erop samen met de raad de komende collegeperiode te bouwen aan een mooie gemeente Westerkwartier, waar de inwoners trots op kunnen zijn.

Wij hebben een akkoord op hoofdlijnen opgesteld. Wij hebben hiervoor gekozen, omdat we een nieuwe gemeente zijn waarin we ruimte willen geven aan onze inwoners, samenwerkingspartners en ook aan de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college. Om zo samen te werken aan een vernieuwend en verbindend programma voor de komende bestuursperiode.

Wij zien er naar uit om samen met inwoners, college en raad uitvoering te geven aan dit akkoord onder het motto: **Samen Westerkwartier Maken!**

VZ Westerkwartier, Ytsen van der Velde

ChristenUnie, Peter Holsappel

CDA, Geertje Veenstra

PvdA, Rianne Vos

Het Reitdiep; de natuurlijke grens van de gemeente Westerkwartier

Inleiding

Westerkwartier is een prachtige gemeente. Met vele mooie dorpen en kernen, een oppervlakte van 37.000 hectare en met een mooie mix van landschappen, agrarische bedrijven, aantrekkelijke toeristische plaatsen en een bloeiende economie met relatief veel zzp'ers. Daarnaast is het in onze gemeente goed wonen in een initiatiefrijke samenleving, waar ruimte is voor innovatie en waarin we zorg hebben voor elkaar.

De nieuwe gemeente Westerkwartier heeft een eigen DNA: Dichtbij, Nuchter en Ambitueus. Dit is het DNA dat wij nastreven voor ons Westerkwartier. In dit coalitieakkoord kleuren wij het DNA verder in. Dit doen we door in onderstaande zeven thema's aan te geven wat voor gemeente wij willen zijn en waar wij voor staan in de komende bestuursperiode.

1. Wij zijn er voor u!

Wij zijn er voor onze inwoners, samenwerkingspartners en bedrijven en niet andersom. Wij treden als één college naar buiten en staan samen voor het hele gebied van het Westerkwartier. Het afwegen van belangen en het nemen van beslissingen hoort bij onze bestuurlijke verantwoordelijkheid. Wij besturen op inhoud, staan open voor anderen, zijn transparant en toegankelijk. Dat past bij ons DNA en het DNA van het Westerkwartier.

2. Sociaal Westerkwartier

Wij zijn een sociale gemeente. We hebben oog voor onze kwetsbare inwoners en hebben zorg voor mensen. We nemen de zorg echter niet altijd over. Want het vergroten van de eigen kracht en de zelfredzaamheid past ook bij ons. Als mensen zich niet zelfstandig kunnen redden, is de gemeente er als vangnet om te helpen. Wij zien in onze gemeente een diep geworteld sociaal gevoel en dat koesteren we. Mensen zien elkaar staan. We houden rekening met de verschillen tussen de verschillende dorpen en kernen. We erkennen ook de groeiende kloof tussen arm en rijk en willen deze kloof kleiner maken.

3. Eigen Westerkwartier

Wij zijn zuinig op de cultuur en identiteit van de streken in het Westerkwartier en de diversiteit in onze landschappen. De kwaliteit van onze leefomgeving is groot en daardoor is het goed wonen in onze gemeente. Dat willen we in stand houden en uitbouwen en daarbij staat ruimte geven aan onze inwoners centraal. Op het gebied van onze fysieke infrastructuur hebben wij de ambitie verbeterlagen te maken.

Ook duurzaamheid staat hoog op onze agenda. We zetten in op maatregelen die passen bij de identiteit van het gebied en eigen initiatief. Tegelijkertijd zien we hier ook een opgave die een regionale en nationale aanpak vraagt.

4. Ondernemend Westerkwartier

De ondernemerszin in onze gemeente is groot. Bij bedrijven én bij onze inwoners. Die willen wij behouden. Wij hebben een goed ondernemersklimaat en dat willen we versterken. Kleinschaligheid, innovatie en het zoeken naar nieuwe vormen van ondernemerschap vinden wij belangrijk en willen we aanjagen en faciliteren. Zo bevorderen we werkgelegenheid in de regio.

5. Zelfbewust in de regio

Als tweede gemeente van Groningen krijgen we als Westerkwartier een andere positie in het krachtenveld om ons heen. Er wordt naar ons gekeken en dat willen we ook! We zijn ons bewust van onze positie en we nemen deze zelfbewust in. We hebben de ambitie onze nieuwe gemeente krachtig naar buiten (provincie, regio, landelijk en Europees) te positioneren en om hiervoor middelen vrij te maken.

6. Degelijk financieel

Wij staan voor een degelijk financieel bestuur. Wij zetten in om de basis op orde te krijgen en houden en willen tegelijkertijd investeren in de toekomst van het Westerkwartier. Wij zetten in op een bestendige meerjarenraming.

7. Samen

We doen het samen. Noaberschap houden we hoog in het vaandel. Met alle inwoners, samenwerkingspartners en bedrijven. Wij staan in verbinding met de samenleving en zorgen ervoor dat we in verbinding blijven. Wij zijn in staat de brug te slaan tussen dichtbij blijven en het realiseren van onze ambities, die passen bij de schaal van het Westerkwartier.

In ons akkoord werken we deze zeven thema's verder uit. We sluiten ons akkoord af met de samenstelling en portefeuillevverdeling van ons college.

Coendersborg in Nuis

Wij zijn er voor u!

Wij zijn er voor onze inwoners, samenwerkingspartners en bedrijven en niet andersom. Wij treden als één college naar buiten en staan samen voor het hele gebied van het Westerkwartier. Het afwegen van belangen en het nemen van beslissingen hoort bij onze bestuurlijke verantwoordelijkheid. Wij besturen op inhoud, staan open voor anderen, zijn transparant en toegankelijk. Dat past bij ons DNA en bij het DNA van het Westerkwartier.

Weten wat er leeft

Wij gaan actief de dorpen in en voeren met onze inwoners, samenwerkingspartners en bedrijven het gesprek. Dat doen wij op een laagdrempelige manier. Wij zoeken naar een grote verscheidenheid aan vormen om als college betrokken te zijn bij al onze kernen.

Collegiaal bestuur

Krachtig, collegiaal besturen komt tot uitdrukking in een evenwichtige samenwerking. Als college benutten wij onze partijpolitieke verschillen en zoeken wij de overeenkomsten met andere partijen.

Onze inwoners weten wat ons woord waard is en zien ons als team optreden.

Belangen

Onze bestuursstijl wordt gekenmerkt door een luisterend oor. Wij willen weten wat er speelt in de samenleving. Wij besturen zoveel mogelijk samen met onze inwoners, geven onze mening weer en staan open voor suggesties. Wij zijn daadkrachtig en nemen als dat nodig is beslissingen die pijn kunnen doen. Wij gaan daarover open en transparant het gesprek aan en wegen alle belangen zorgvuldig tegen elkaar af.

Sociaal Westerkwartier

**Wij zijn een sociale gemeente.
We hebben oog voor onze kwetsbare inwoners en hebben zorg voor mensen.
We nemen de zorg echter niet altijd over.
Want het vergroten van de eigen kracht en de zelfredzaamheid past ook bij ons.
Als mensen zich niet zelfstandig kunnen redden, is de gemeente er als vangnet om te helpen. Wij zien in onze gemeente een diep geworteld sociaal gevoel en dat koesteren we. Mensen zien elkaar staan.
We houden rekening met de verschillen tussen de verschillende dorpen en kernen. We erkennen ook de groeiende kloof tussen arm en rijk en willen deze kloof kleiner maken.**

Sociaal maatwerk

Wij kiezen in ons sociaal beleid voor maatwerk. Om te bepalen hoe wij dat maatwerk inzetten, onderzoeken wij gericht binnen welke kwetsbare groepen de meeste urgentie zit. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor werkende armen. Bij het zoeken naar urgentie kijken we naar de bestaande voorzieningen en brengen we in kaart in welke mate daar gebruik van wordt gemaakt. Daar passen wij ons maatwerk op aan. We kunnen daarvoor verschillende instrumenten benutten.

Daarbij onderzoeken we ook de instrumenten van 130%-regeling en de sociale ombudsfunctie.

Onderwijs en werk

Onderwijs is de sleutel voor de ontwikkeling van mensen en de samenleving. Onderwijs biedt een goede basis voor werk. De samenleving verandert in snel tempo. Dat vraagt om goed onderwijs dat meebeweegt, actueel is en op die samenleving aansluit. Minstens zo belangrijk is arbeid, waardoor mensen in hun inkomen kunnen voorzien en zichzelf kunnen ontwikkelen. Dat vraagt om een goed werkende arbeidsmarkt. Daarvoor liggen kansen binnen onze gemeente en in de regio. Wij willen de lokale werkgelegenheid vergroten door aansluiting bij het onderwijs, de lokale arbeidsmarkt en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in de regio. Specifiek hebben we aandacht voor volwasseneducatie (een leven lang leren) en laaggeletterdheid.

Wij zien werk als het beste middel om een goed bestaan op te bouwen. Bij de toeleiding naar werk maken wij onder andere gericht gebruik van bijvoorbeeld leerwerkbedrijven en sociale ondernemers. Wij stimuleren dat bedrijven in het Westerkwartier het arbeidspotentieel van kansarmere groepen benutten.

Mocht (met name) schuldenproblematiek ontstaan, dan zetten wij in op snelle en adequate inzet (maximaal twee weken) van schuldhulpverlening.

Zorg

Wij zien een ontwikkeling van toenemende vraag naar zwaardere vormen van zorg. Wij willen voorkomen dat die vraag nog verder toeneemt. Daarom leggen wij het accent van ons beleid op snelle preventie en lichte vormen van ondersteuning, om daarmee de doorgroei naar zwaardere zorg zoveel mogelijk te voorkomen.

Deze transformatie moet de komende jaren in het Westerkwartier verder vorm krijgen richting positieve gezondheid. De samenwerking tussen gemeente, de nieuwe welzijnsorganisatie De Schans en huisartsen speelt hierbij een belangrijke rol, net als scholen en sportverenigingen.

Zorgen voor elkaar is in onze gemeente als vanouds vanzelfsprekend, het aantal mantelzorgers is relatief hoog en neemt naar verwachting toe. Mantelzorgers ervaren veelal druk, overbelasting is een risico. Daarom is ondersteuning op maat voor deze inwoners ook in de komende jaren onmisbaar. Dat geldt ook voor onze vrijwilligers. Wij willen een integrale aanpak maken voor mantelzorgers en vrijwilligers, in gezamenlijkheid met verenigingen, scholen, bedrijven, religieuze- en levensbeschouwelijke organisaties. Daarin vragen wij nadrukkelijk de aandacht voor een nieuwe generatie jonge vrijwilligers, mantelzorgers en ervaringsdeskundigen. Respijtzorg krijgt hierin ook aandacht.

Verder hebben wij aandacht voor de bevordering van de gezondheid van onze inwoners. Daarin leggen wij nadruk op gezonde voeding en sport.

Jeugd

De gemeente wil dat onze jeugd zich thuis voelt in het Westerkwartier en biedt daarvoor vele kansen en mogelijkheden. We zorgen voor goede voorzieningen op het gebied van (voor- en na) schoolse activiteiten, sport, voeding, gezondheid en toeleiding naar werk.

Armoede mag geen belemmering zijn mee te doen aan sport en cultuur. Deze factoren spelen een belangrijke rol bij preventief jeugdbeleid. Daarin willen we ook de koppeling maken met de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). In de jeugdzorg willen we meer grip krijgen op de toeleiding naar zorg. We kijken daarbij naar het effect van de geboden jeugdhulpverlening.

Waardig leven

Wij willen met de inzet van wijkteams actief (verborgen) problemen zoals eenzaamheid, opsporen en verhelpen. Wij nodigen onszelf uit aan de keukentafel om met onze inwoners in gesprek te gaan over hun zorgvraag. Daarbij is zingeving een belangrijk en bespreekbaar onderwerp. Sport en bewegen is een speerpunt om hier een invulling aan te geven en elkaar te ontmoeten. Per dorp of wijk is een actuele sociale kaart beschikbaar, een overzicht van voorzieningen, ook in gedrukte vorm. We willen dat iedereen kan meedoen en slaan een brug voor mensen met beperkingen en kwetsbaarheden.

Wij hebben specifieke aandacht voor onze ouderen. Vanwege de vergrijzende samenleving neemt het aantal ouderen in onze gemeente toe. Wij willen onze dienstverlening 'ouderenproof' laten zijn. Daar waar digitale wegen voor ouderen onbegaanbaar zijn, bieden wij als gemeente de helpende hand. Samen met maatschappelijke instellingen (bijvoorbeeld bibliotheken) faciliteren wij cursussen om ouderen zo nodig meer digitaal vaardig te maken.

Het Westerkwartier is een veilige gemeente. Onze inzet is erop gericht die veiligheid te waarborgen en waar nodig te vergroten.

We doen dit via de volgende drie sporen:

1. We benutten de kracht van de driehoek (burgemeester, politie en Openbaar Ministerie). De basiseenheid van de politie beslaat het grondgebied van onze totale gemeente. Dat maakt het mogelijk als gemeente (en specifiek de burgemeester) prestatieafspraken met de politie te maken, bijvoorbeeld over het terugdringen van drank- en drugsproblematiek in onze regio.
2. We maken een uitvoeringsprogramma Openbare Orde en Veiligheid, waarin de rol en inzet van onze OOV-medewerkers, BOA's en jeugdwerk nadrukkelijk aandacht krijgen, als onderdelen van de veiligheidsketen.
3. We bevorderen de eigen veiligheid van onze inwoners door in te zetten op buurt- en brandpreventie.

Eigen Westerkwartier

Wij zijn zuinig op de cultuur en identiteit van de streken in het Westerkwartier en de diversiteit in onze landschappen. De kwaliteit van onze leefomgeving is groot en daardoor is het goed wonen in onze gemeente. Dat willen we in stand houden en uitbouwen en daarbij staat ruimte geven aan onze inwoners centraal. Op het gebied van onze fysieke infrastructuur hebben wij de ambitie verbeterlagen te maken. Ook duurzaamheid staat hoog op onze agenda. We zetten in op maatregelen die passen bij de identiteit van het gebied en eigen initiatief. Tegelijkertijd zien we hier ook een opgave die een regionale en nationale aanpak vraagt.

Omgevingsvisie

In 2021 wordt naar verwachting de Omgevingswet van kracht. Deze wet vormt de basis voor een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving, waarin veiligheid, gezondheid en duurzaamheid samen met een goede omgevingskwaliteit centraal staan in de planologie. De Omgevingswet maakt ons als gemeente medeverantwoordelijk voor het behoud van de omgevingskwaliteit. We stellen als gemeente samen met onze inwoners een omgevingsvisie op. Het verwoorden van een visie op infrastructuur

en wonen zijn belangrijke uitvloeiselen daaruit. Ook landschapsbehoud en biodiversiteit komen hierin tot uitdrukking. We hebben daarbij specifiek aandacht voor de landschappen waar we als gemeente trots op zijn: het coulissenlandschap, het stroomdallandschap en het Middag-Humsterland.

Wonen

Wonen zien wij binnen de ruimtelijke opgave als een belangrijk aandachtsveld. We ontwikkelen daarvoor een woonvisie. Daarin komen maatregelen tot uitdrukking voor de opgave op het gebied van realisatie van woningbouw in het algemeen (overloop vanuit de stad en voor eigen behoefte) en specifiek voor combinatie van wonen en zorg (mantelzorg, bijzondere doelgroepen). We houden rekening met demografische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing. Wij willen ruimte geven aan bouwen naar behoefte, het beter en creatiever benutten en herontwikkelen van bestaande bebouwing (bijvoorbeeld door woningsplitsing). Dit kan bijvoorbeeld tot uiting komen in het verwijderen van oude schuren en stallen en het mogelijk maken van kleinschalige woningbouw op die locaties (rood voor rood) of het stimuleren van herbestemmingen in de paardensector. Dat zien we ook als belangrijke voorbeelden om ons platteland vitaal te houden.

Ook het benutten van inbreidingsplekken binnen onze gemeente heeft onze prioriteit. Wij realiseren ons dat niet in iedere kern dezelfde ruimte kan worden gegeven voor bouwen. Daarom vinden we het opstellen van een woonvisie belangrijk, waarin de goede afweging tussen ruimtelijke kwaliteit en ruimte voor initiatieven en behoefte kan worden gemaakt. We hebben daarbij aandacht voor diversiteit in onze woonwijken: nieuwe woningbouwprojecten maken we toegankelijk voor iedereen. We zetten actief in op sociale woningbouw in nieuwe wijken.

We gaan in de woonvisie ook in op de relatie tussen koop versus huur. We brengen de behoefte aan huurwoningen in beeld en gaan daarover in gesprek met woningbouwcorporaties.

Infrastructuur

We creëren een geharmoniseerd totaalplan voor de infrastructuur in het Westerkwartier. Daarin komen drie elementen tot uitdrukking:

1. Bereikbaarheid. We kijken daarbij naar wegen, openbaar vervoer en (snel)fietspaden. We maken gebruik van de (actuele) verkeersvisies die in het Westerkwartier voorhanden zijn.
2. Onderhoud. We betrekken onze inwoners actief bij het onderhoud van onze gemeente.
3. (Fysieke) Veiligheid. We brengen knelpunten en risico's in kaart en leggen actief de verbinding met onze inwoners de samenwerkingspartners om ons heen.

Met name de provincie is een belangrijke gesprekspartner als het gaat om veiligheid, betere bereikbaarheid en doorstroming in het algemeen. En Het Hogeland als het gaat om een verbeterde Noord-Zuidverbinding in het bijzonder.

Duurzaamheid

Er is een wereldwijde energietransitie gaande die vraagt om een lokale en regionale energiestrategie. Daarin bewandelen we twee wegen: die van energiebesparing en van het opwekken van duurzame energie. Daarvoor formuleren we een visie op duurzaamheid en een uitvoeringsprogramma.

Daarin komen in ieder geval de volgende maatregelen op het gebied van besparing en milieu tot uitdrukking:

- ♦ We geven als gemeente het goede voorbeeld. Dat betekent dat de gemeente voor zichzelf alleen duurzaam bouwt en dat we de bestaande gemeentelijke gebouwen, de openbare verlichting en het gemeentelijk wagenpark verder verduurzamen. In onze aanbestedingen heeft duurzaamheid grote aandacht.
- ♦ We stimuleren energiebesparing bij de bestaande woningvoorraad. We gaan duurzaamheidsleningen verstrekken aan inwoners

en samenwerkingspartners, bijvoorbeeld dorpsverenigingen.

- ♦ We willen dat de energietransitie voor iedereen toegankelijk is. Daarom hebben we voor inwoners met een laag inkomen middelen beschikbaar voor duurzaamheidsmaatregelen.
- ♦ Nieuwe wijken worden gasloos aangelegd. We ontwikkelen een visie over de daarbij passende infrastructuur.
- ♦ Met landbouworganisaties, MKB en andere zakelijke partners maken we afspraken over de verduurzaming van het bedrijfsleven en de landbouwsector. We willen kringlooplandbouw mogelijk maken en houden tegelijkertijd oog voor de economische component: landbouw moet voldoende rendabel zijn.
- ♦ We vervullen een aanjaagrol bij het verkorten van de regionale voedselketen.
- ♦ We stimuleren de afbouw van asbestdaken, waarbij de koppelkans met energieopwekking wordt benut.

Bij dit alles zien we de gebiedscoöperatie als belangrijke partner in duurzaamheidsontwikkeling.

Aan het begin van de komende collegeperiode doen we onderzoek naar mogelijkheden voor energieopwekking. Daarbij kijken we lokaal naar ontwikkelmogelijkheden, zoals bijvoorbeeld het project Zonnewal in Oostwold. We stimuleren initiatieven van onderop, energiecoöperaties die tot doel hebben geheel of gedeeltelijk zelfvoorzienend te zijn. Daarin willen we graag kwetsbare groepen in onze samenleving laten participeren.

We benutten daarnaast onze positie in de regio om grootschalige opwekkingsmogelijkheden aan te jagen. We opteren voor innovatieve projecten en durven te experimenteren. We participeren in projecten voor klimaatadaptatie (waterberging, hittestress, etc.) om onze gemeente te behoeden voor extreme klimaatomstandigheden als hitte, droogte en wateroverschot. In het gas- en aardbevingsdossier trekken we samen op met onze partners in de regio en leggen we tevens de relatie met het Nationaal Programma Groningen.

Ondernemend Westerkwartier

De ondernemerszin in onze gemeente is groot. Bij bedrijven én bij onze inwoners. Die willen wij behouden. Wij hebben een goed ondernemersklimaat en dat willen we versterken. Kleinschaligheid, innovatie en het zoeken naar nieuwe vormen van ondernemerschap vinden wij belangrijk en willen we aanjagen en faciliteren. Zo bevorderen we werkgelegenheid in de regio.

Gevarieerd economisch aanbod

Het Westerkwartier heeft een gevarieerde economie, met zorg, landbouw, MKB, industrie en recreatie en toerisme. Het is een ondernemende gemeente, met veel eigen kracht in de samenleving en veel zzp'ers. Door de toegenomen digitalisering staat de detailhandel onder druk. Mede hierdoor staat het draagvlak voor winkels in de dorpscentra en daarmee de leefbaarheid van de dorpen onder druk. Dit vraagt om verandering, innovatie en concentratie van het winkelaanbod. We hebben aandacht voor kleine, lokale bedrijven en voor grote (inter)nationale spelers in de markt. Dit bevordert de werkgelegenheid in onze gemeente.

Uitbreiding van activiteiten

Ons gebied kent aantrekkelijke locaties voor economische activiteiten, waaronder langs de A7. In het kader van de Regiovisie heeft de gemeente een taakstelling op het gebied van vestiging van bedrijven op het Leeksterveld en de wens tot herontwikkeling of revitalisering van verouderde bedrijventerreinen. Door de geografische ligging en landschappelijke kwaliteiten kan het Westerkwartier zich etaleren als de 'Tuin van Groningen'.

Ruimte voor innovatie

Als schakel in de netwerksamenleving, bieden we ruimte aan bedrijven voor innovatieve initiatieven. We benutten daarvoor ook onze samenwerkingspartners, zoals de gebiedscoöperatie Westerkwartier. Kennisinstellingen als de universiteiten, het HBO, het MBO, en het voortgezet onderwijs, zoeken de samenwerking met overheid, het bedrijfsleven en de lokale samenleving op. Met als doel onderwijs en onderzoek maatschappelijk relevant te laten zijn en te verbeteren. Dit willen we optimaal benutten.

Zowel bedrijven als agrariërs hebben een eigen aanspreekpunt binnen de gemeentelijke organisatie. We willen de nadruk leggen op innovatieve ontwikkelingen in de landbouw, zoals circulaire en natuurinclusieve landbouw en het verkorten van de voedselketen.

Digitale bereikbaarheid

Bij innovatie past ook een goede digitale bereikbaarheid, niet alleen in de grote kernen, maar ook in ons buitengebied. Voor onze inwoners, maar ook voor bijvoorbeeld agrariërs en de zorgsector. Daarom zetten we in op een uitbreiding van het aanbod van snel internet.

Recreatie en toerisme

Het goed organiseren van het vrijetijdsaanbod (waaronder evenementen), verblijfsrecreatie, aanbod aan landschappelijke kwaliteiten en cultureel erfgoed biedt de kans om een rijk aanbod te formuleren en daarmee de lokale economie en leefbaarheid te versterken. De eigen identiteit van het Westerkwartier kan zo een mooie verbinding vormen met het toeristische aanbod van de Stad en andere 'Ommelanden'.

Zondagopenstelling

Wij vinden het belangrijk dat sprake is van een goede balans tussen economische ontwikkelingen en de wens van ondernemers en inwoners om invulling te kunnen geven aan rustmomenten in een week. Ons gebied kenmerkt zich niet door een 24-uurseconomie en dat beschouwen wij als een kwaliteit die we willen behouden. Om een goede balans te vinden kiezen we voor maximaal zes koopzondagen per jaar. Deze zondagen willen wij samen met ondernemers bepalen. Per kern kunnen deze zondagen verschillend worden ingevuld. Voor supermarkten zien we een ontwikkeling die niet meer terug te draaien is. Wij staan toe dat supermarkten iedere zondag tussen 13.00 uur en 17.00 uur geopend zijn.

Markt in Grootegast

Zelfbewust in de regio

Als tweede gemeente van Groningen krijgen we als Westerkwartier een andere positie in het krachtenveld om ons heen. Er wordt naar ons gekeken en dat willen we ook! We zijn ons bewust van onze positie en we nemen deze zelfbewust in. We hebben de ambitie onze nieuwe gemeente krachtig naar buiten (provincie, regio, landelijk en Europees) te positioneren en om hiervoor middelen vrij te maken.

Met de totstandkoming van de gemeentelijke herindeling per 1 januari 2019 is onze gemeente met ruim 62.000 inwoners één van de grootste gemeenten van de provincie Groningen en in Noord-Nederland. Qua oppervlakte behoort de gemeente dan tot een van de tien grootste gemeenten in Nederland en we zoeken aansluiting bij de P10 (samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten). Met meer dan 500 medewerkers zijn wij een grote werkgever.

Maatschappelijke opgaven

Deze nieuwe schaalgrootte sluit goed aan bij een aantal maatschappelijke opgaven waar wij voor staan. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de energietransitie, de klimaatopgave en de aanpak van armoede. Op dit gebied werken de Nederlandse overheden samen, bijvoorbeeld in het Interbestuurlijk Programma dat begin 2018 is vastgesteld. Deze aanpak vraagt de komende tijd een sterke samenwerking tussen overheden en tussen overheden en andere maatschappelijke spelers zoals ondernemers, onderwijs en inwoners.

Sterke rol

De gemeente Westerkwartier neemt al een bepaalde positie in dit netwerk in. Deze positie dateert echter van voor de herindeling en was er één van vier afzonderlijke gemeenten. Wij willen een sterke(re) rol gaan spelen in (internationale) samenwerkingsverbanden en -programma's zoals Nationaal Programma Groningen (economische versterking van het aardbevingsbied), Groningen@Work (versterking economie en arbeidsmarkt), de Veiligheidsregio, Regiovisie Groningen-Assen (wonen, economie en mobiliteit), Eems Dollard Regio (EDR, versterking economie en arbeidsmarkt samen met Duitsland) en de VNG (belangenvereniging Nederlandse gemeenten). Wij willen ons als grotere gemeente in relatie tot de provincie opnieuw positioneren.

Degelijk financieel

Wij staan voor een degelijk financieel bestuur. Wij zetten in om de basis op orde te krijgen en te houden en willen tegelijkertijd investeren in de toekomst van het Westerkwartier. Wij zetten in op een bestendige meerjarenraming.

We zien kansen om de financiële fundamenteën van het Westerkwartier goed neer te zetten en op korte en langere termijn een op ontwikkeling gerichte gemeente te zijn.

Dit betekent wel dat we de komende jaren moeten bezuinigen. Dat doen we om een bestendig perspectief voor lange termijn te creëren, met de mogelijkheid om investeringen te doen.

Wij kiezen voor een financiële paragraaf op hoofdlijnen. We starten als nieuwe gemeente met een beleidsarme begroting die nog passend moet worden gemaakt voor de gemeente Westerkwartier.

Dat vraagt tijd en voorbereiding. We moeten eerst onze feiten kennen en inzicht creëren om onze financiële uitgangspositie goed te kunnen bepalen. Wij zetten in op de begroting van 2020 om dit inzicht te verkrijgen en de financiële basis op orde te hebben.

Wij formuleren in deze paragraaf de uitgangspunten, de meetlat, waarlangs we de financiële inzet van de komende periode toetsen.

- ♦ Ons financieel beheer is op orde. Daar waar al goed vastgelegde besluiten zijn genomen met financiële dekking voeren we deze uit zoals bij behoorlijk bestuur past.
- ♦ Voor de komende periode geldt: geen geld zonder plan en geen plan zonder geld.
- ♦ Wij formuleren bij de start van ons college een bestuursopdracht voor de drie decentralisaties uit het sociaal domein, waarbij we toewerken naar beheersing van de budgetten. We willen meer grip krijgen om keuzes te kunnen maken en stellen daarbij onze inwoners centraal en niet de techniek. We gebruiken hierbij de positieve ervaringen vanuit de WMO. We willen zicht hebben op de effecten van ons beleid en zoeken mogelijkheden om door innovatieve maatregelen onze (jeugd)zorg anders te organiseren.

♦ Vanwege onze financiële situatie en de noodzaak om over geld te beschikken om te investeren moeten we bezuinigen. Hierbij beschouwen we geen enkele bezuiniging als een taboe. Wel zien we armoedebestrijding, het bestrijden van laaggeletterdheid, natuur-, duurzaamheids- en cultuureducatie en onze dorpshuizen die gedragen worden door de samenleving als zodanig belangrijk dat ze in feite van bezuinigingen worden uitgesloten. De bezuinigingen moeten een financieel gezonde meerjarenraming opleveren die sluitend is en waarin structurele ruimte is gecreëerd voor investeringen.

♦ Wij kunnen als gevolg van onze schaalvergroting efficiency en schaalvergrotingsvoordelen behalen in onze begroting. Wij zien 40-50 miljoen euro van onze begroting als beïnvloedbaar voor het maken van deze efficiëncyslag. We onderzoeken deze ruimte in zijn totaliteit en zetten vervolgens in op 4% als te realiseren taakstelling. Dit komt structureel neer op een bezuiniging van minimaal 2 miljoen euro.

♦ Wij zoeken voor het realiseren van onze ambities ook naar inkomstenverhogende maatregelen en sluiten daarbij een verhoging van de OZB in 2020 niet uit.

♦ Wij willen bij de start van ons nieuwe college incidenteel startgeld tot onze beschikking hebben om ook in 2019 inzet te kunnen realiseren. Onze ambitie ligt op 2 miljoen euro. We realiseren ons dat we eerst een investeringsagenda moeten maken om afgewogen de middelen te kunnen inzetten en ook om te kunnen beoordelen wat het daadwerkelijk benodigde bedrag is voor onze investeringsagenda in de komende bestuursperiode.

De Bert Swartbrug in Zuidhorn

Samen

We doen het samen. Noaberschap houden we hoog in het vaandel. Met alle inwoners, samenwerkingspartners en bedrijven. Wij staan in verbinding met de samenleving en zorgen ervoor dat we in verbinding blijven. Wij zijn in staat de brug te slaan tussen dichtbij blijven en het realiseren van onze ambities, die passen bij de schaal van het Westerkwartier.

Initiatieven en plannen komen al lang niet meer (alleen) vanuit de overheid. Gelukkig maar. Wij doen mee met ideeën en plannen uit de samenleving en benutten de denkkraft van onze inwoners. Wij hebben in de basis vertrouwen in onze samenleving. Daar waar nodig willen wij (mee) aanjagen en plannen faciliteren. Ook wanneer wij beleid (moeten) maken vindt dit samen met onze inwoners plaats. Wij staan dichtbij onze inwoners en zoeken naar passende instrumenten om het samen vormgeven aan onze samenleving in te vullen. Vormen van participatie moeten passen bij het vraagstuk en ook bij het Westerkwartier. Door de werkgroep burgerparticipatie- en communicatie zijn hierover al veel uitstekende mogelijkheden beschreven.

Wij willen dat onze inwoners zich bij ons betrokken voelen. Wij zetten in op een vorm van gebiedsteams waardoor wij dichtbij kunnen blijven. Gericht en gebiedsgericht werken wordt hiermee versterkt. Het realiseren van een eerste aanspreekpunt bij de gemeentelijke organisatie voor een dorp/kern komt daarin in ieder geval terug. Ook het organiseren van

de dienstverlening dichtbij past bij deze ambitie. Wij zoeken de verbinding met alle kernen en zijn zichtbaar in de samenleving. Om dichtbij te kunnen blijven, overwegen wij de inzet van dorpsbudgetten. Daar waar het past bij het initiatief en de kracht van een dorp of kern. Dat is maatwerk. Niets moet en wij leggen het zeker niet op. Ook het overnemen van gemeentelijke taken door verenigingen, dorpsbelangen en andere partners behoort wat ons betreft tot de mogelijkheden.

Bestuurlijk aanspreekpunt

Als college bezoeken we in deze bestuursperiode als geheel onze kernen. Daarnaast organiseren we bestuurlijke aanspreekpunten voor alle dorpen. Dat doen we door iedere wethouder aan ongeveer 10 dorpen in de gemeente te koppelen. Voor thema's als dorpsvisies en leefbaarheid is deze wethouder het bestuurlijke aanspreekpunt. De wethouder is op inhoudelijke thema's niet verantwoordelijk: dat blijven de bestuurders die deze inhoudelijke thema's in portefeuille hebben. We sluiten daarbij aan bij de werkwijze die ambtelijk is georganiseerd in de vorm van leefbaarheidsadviseurs.

Voorzieningen

Wij kennen in het Westerkwartier een uitgebreid aanbod aan voorzieningen. De veelzijdigheid van onze kernen komt daarin tot uitdrukking.

Wij vergroten de betrokkenheid van de dorpen en de inwoners bij het in stand houden van voorzieningen. Tegelijkertijd willen wij de samenhang tussen de voorzieningen in de verschillende kernen integraal bekijken en indien noodzakelijk tot een herschikking overgaan. Wij doen dat met beleid en in nauwe afstemming met onze kernen. Wij kijken daarbij naar een stabiel evenwicht aan voorzieningen binnen en tussen kernen. Wij benutten de kracht van de dorpen en voeren het gesprek over welke voorzieningen wel en niet bij het dorp passen. De maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners bij voorzieningen vervult in die afweging een belangrijke rol.

Bij de totstandkoming van nieuwe initiatieven staan

wij als meedenker, facilitator en soms als aanjager of regievoerder, voor de inwoner klaar. Dat is geen kwestie van 'u vraagt, wij draaien', maar komt tot uitdrukking in een participerende rol van de gemeente.

Cultuur

Het Westerkwartier heeft een eigen cultuur, die de vele verenigingen en organisaties in ons gebied onderstrepen met hun activiteiten. We koesteren deze verbindende factor in onze samenleving. Onze cultuur is uniek en onderscheidt ons van andere gemeenten in de regio. We zien de culturele instanties die samen tot een plan zijn gekomen, bijvoorbeeld door middel van het Cultuurmanifest, als een belangrijke gesprekspartner van het college. Zij zijn de ambassadeurs van onze cultuur. Ons dialect, het Westerkwartiers, maakt een belangrijk onderdeel uit van onze cultuur. De gemeente wil dan ook aandacht voor het bevorderen van het Westerkwartiers en daarnaast voor cultuureducatie.

Portefeuilleverdeling

Het nieuwe college kent de volgende portefeuilleverdeling.

Waarnemend burgemeester Koos Wiersma

- ♦ Wettelijke taken
- ♦ Algemene beleidscoördinatie
- ♦ Dienstverlening
- ♦ P&O
- ♦ ICT
- ♦ Juridische Zaken
- ♦ Communicatie en Participatie
- ♦ Toezicht en Handhaving
- ♦ Veiligheid / Privacy
- ♦ Internationaal (zuster gemeenten)

Wethouder Geertje Dijkstra-Jacobi (VZ Westerkwartier)

- ♦ Ruimtelijke Ordening, m.u.v. Omgevingsvisie
- ♦ Woningbouwprojecten
- ♦ Volkshuisvesting
- ♦ Huisvesting statushouders
- ♦ Beheer openbare ruimte
- ♦ Infrastructuur en verkeer
- ♦ Publiek vervoer

Wethouder Bert Nederveen (ChristenUnie)

- ♦ Financiën
- ♦ Grondbeleid
- ♦ Werk en Inkomen
- ♦ WMO
- ♦ Welzijn
- ♦ Ouderen
- ♦ Dierenwelzijn
- ♦ Natuur en landschap

Wethouder Hielke Westra (CDA)

- ♦ Project voorbereiding Omgevingswet
- ♦ Duurzaamheid (1)
 - ♦ Energietransitie
 - ♦ Milieu / afval
- ♦ Gaswinning en Aardbevingen
- ♦ Innovatie (aanjaagfunctie)
- ♦ Water(keten)
- ♦ Gemeentelijke vastgoed: beheer en onderhoud
- ♦ Huisvesting voortgezet onderwijs
- ♦ Kunst en Cultuur
- ♦ Bibliotheken

Wethouder Elly Pastoor (PvdA)

- ♦ Economie
- ♦ Duurzaamheid (2)
 - ♦ Voedsel
- ♦ Arbeidsmarkt en werkgelegenheid
- ♦ Onderwijs
- ♦ Huisvesting basisonderwijs
- ♦ RMC/Leerplicht
- ♦ Jeugd
- ♦ Sport, inclusief sportvastgoed
- ♦ Gezondheid
- ♦ Inburgering
- ♦ Laaggeletterdheid
- ♦ Recreatie en Toerisme

